

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

584

Vragen van het lid **Martens-America** (VVD) aan de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap over *de capaciteitsfixus op trajecten binnen een opleiding* (ingezonden 27 september 2024).

Antwoord van Minister **Bruins** (Onderwijs, Cultuur en Wetenschap) (ontvangen 18 november 2024). Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2024–2025, nr. 337.

Vraag 1

Bent u bekend met het door de Kamer aangenomen gewijzigde amendement van het lid Martens-America ter vervanging van nr. 45 over een capaciteitsfixus op trajecten binnen een opleiding?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Kunt u bevestigen dat dit amendement in werking is getreden en dat daarmee een capaciteitsfixus mogelijk is voor inschrijvingen voor het collegejaar 2025–2026? Kunt u uw antwoord toelichten?

Kunt u aangeven hoe de voortgang verloopt voor de benodigde administratieve handelingen voor invoering van dit amendement? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 2 en 3

Het amendement is inderdaad in werking getreden per 1 september jongstleden.²

Formeel juridisch is met de inwerkingtreding van het amendement de wettelijke mogelijkheid gerealiseerd om te selecteren op trajectniveau voor studiejaar 2025–2026. Ook DUO heeft de systemen gereed om de fixus te kunnen registreren en daar instructies voor verspreid onder de instellingen. Instellingen moeten hun fixus uiterlijk 1 december registreren in de Registratie instellingen en opleidingen (RIO).

Aan de kant van de instellingen vraagt deze wetswijziging ook om uitgebreide aanpassing van de systemen. Op basis van een analyse van Studielink is

¹ Kamerstuk 36 410 VIII, nr. 112

² Stb. 2024, 153, het inwerkingtredingsbesluit is gepubliceerd in Stb. 2024, 213.

gebleken dat implementatie voor studiejaar 2025–2026 grote risico's kende voor de uitvoering en bovendien slechts zeer beperkt mogelijk was. Volledige implementatie van alle mogelijkheden die het amendement biedt zou pas op zijn vroegst gereed kunnen zijn voor studiejaar 2027–2028. Uiteindelijk hebben de instellingen gekozen voor het scenario waarbij het instrument van een fixus op een taaltraject volledig kan worden ingezet, op zo kort mogelijke termijn. De mogelijkheid om een fixus in te stellen op andere trajecten dan taaltrajecten volgt later, nadat ook de aanvullende fixusinstrumenten uit de Wet internationalisering in balans beschikbaar komen. Hier is op korte termijn vanuit de instellingen de behoefte minder groot. Over de juiste implementatie daarvan zal op dat moment opnieuw het gesprek binnen de keten moeten worden gevoerd.

Studielink werkt op dit moment samen met instellingen en leveranciers van Studenten informatiesystemen om de fixus op taaltrajecten mogelijk te maken voor studiejaar 2026–2027. De inschrijving voor studiejaar 2026–2027 gaat open op 1 oktober 2025. Vanaf dat moment kunnen studenten zich aanmelden. Studielink loopt op schema om deze planning te halen.

Vraag 4

Wat doet u er op dit moment aan om gebruik van de capaciteitsfixus vanaf collegejaar 2025–2026 te stimuleren? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 4

Instellingen kunnen een capaciteitsfixus instellen als de beschikbare onderwijscapaciteit ontoereikend is om alle aspirant-studenten die zich aanmelden toe te laten. Het gaat dan bijvoorbeeld om de beschikbaarheid van onderwijs- en practicumruimtes, docenten of stageplaatsen. Het is niet aan mij om te beoordelen wanneer dat het geval is, maar aan de instellingen. Het is niet toegestaan een capaciteitsfixus in te stellen om andere redenen dan de beschikbare onderwijscapaciteit, bijvoorbeeld beschikbaarheid van woonruimte voor studenten of het beperken van studiemigratie.

Voor de zomer heeft het Ministerie van OCW in een brief aan alle instellingen ambtelijke ondersteuning aangeboden aan hen die de wens hadden om een fixus op trajectniveau in te zetten. De reden hiervoor was dat het proces zoals beschreven in antwoord 3 door Studielink voor studiejaar 2025–2026 nog niet ondersteund wordt. Naar aanleiding van deze brief heeft zich één opleiding gemeld.

In het debat over DUO en het hoger onderwijs op 23 oktober jongstleden wees het lid Martens-America mij op berichtgeving vanuit UNL. Deze berichtgeving is inmiddels ook met mij gedeeld. UNL geeft hierin aan dat van de fixus op een traject niet op grote schaal gebruik wordt gemaakt, omdat het nadelig zou zijn voor de uitkomst van de toets anderstalig onderwijs uit het wetsvoorstel Wet internationalisering in balans. Ik wil hier benadrukken dat het instellen van een numerus fixus op een traject als zodanig geen invloed heeft op de beoordeling van de toets anderstalig onderwijs. Nederlands moet weer de norm worden. Ik juich het dan ook toe dat UNL inzet op meer beschikbaarheid van Nederlandstalige trajecten. Of een anderstalige opleiding of een anderstalig traject doelmatig is, zal worden beoordeeld op basis van de doelmatigheidscriteria die ik nu uitwerk in de algemene maatregel van bestuur bij het wetsvoorstel Wet internationalisering in balans.

Vraag 5 en 6

Kunt u uitleggen hoe u de uitvoeringsbezwaren van bijvoorbeeld Studielink helpt weg te nemen? Kunt u het antwoord toelichten?

Hoe helpt u onderwijsinstellingen met het implementeren van de capaciteitsfixus en hoe verloopt dit?

Antwoorden 5 en 6

Er zijn geen uitvoeringsbezwaren, anders dan dat implementatie van het amendement Martens-America tijd kost. De implementatie valt verder onder de verantwoordelijkheid van de instellingen, omdat Studielink als stichting wordt vormgegeven en gefinancierd door instellingen. Mijn ministerie is in de afgelopen periode meermaals in gesprek geweest met Studielink om verdere informatie te verstrekken die nodig is voor de implementatie en zal ook in de toekomst ondersteuning blijven aanbieden waar dit nodig is. Bovendien heb

ik besloten de kosten te dekken voor implementatie van het amendement door Studielink.

Vraag 7

Kunt u beschrijven welke opleidingen op dit moment een capaciteitsfixus aan het implementeren zijn? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 7

Voor een numerus fixus op een traject in het studiejaar 2025–2026 heeft zich op dit moment één opleiding bij OCW gemeld. Hoeveel opleidingen bezig zijn met het implementeren van een numerus fixus op traject voor studiejaar 2026–2027 of daarna is op dit moment niet te zeggen.

Instellingen hoeven hun fixus op opleidingsniveau pas uiterlijk 1 december te melden en registreren via RIO. Ook hoeven instellingen niet aan te kondigen dat ze voornemens zijn een fixus in te stellen. Een beschrijving van de opleidingen die een capaciteitsfixus implementeren kan ik dus niet geven. Een actueel overzicht van opleidingen met een numerus fixus is te raadplegen via <https://www.studiekeuze123.nl/selectie/welke-opleidingen-hebben-een-numerus-fixus>.